

אוניברסיטת בר-אילן - המחלקה לתקשורת

ספירת השתיקה ברשתות החברתיות ישראל, אוגוסט-פברואר 2015

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות הקורס "מבוא לתקשורת המונים". במסגרת לימודי תואר שני בחוג לתקשורת פוליטית. דוקטור יעלי אלקין- בלוק, ומר גלעד גרינוולד.

מגישים: ראם דה-האן, סטודנט לתואר שני, תעודת זהות 200675106.
טל ירון, דוקטורנט, תעודת זהות- 028571768

תשע"ה - 2015

רמת גן

תוכן העניינים -

3.....	1. מבוא.....
4-6.....	2. רקע תיאורטי.....
7.....	3. מקרה הבוחן.....
8-9.....	4. מתודולוגיה.....
	4.1 רמת תוקפנות השיח.
	4.2 הקשר בין הומוגניות דעות לרמת תוקפנות.
	4.3 רמת הסגירות של מרחב השיח.
	4.4 מדידה באמצעות שני מקודדים.
10-12.....	5. ניתוח ויישום.....
	5.1 קשר בין הומוגניות לתוקפנות.
	5.2 קשר בין מידת סגירות למידת הומוגניות.
	5.3 הקשר בין דעה פוליטית לרמת אלימות.
13-14.....	6. סיכום ומסקנות.....
15-32.....	נספחים.....
33-34.....	ביבליוגרפיה.....

1. מבוא

בשנת 2014 החלו להופיע ברשתות החברתיות מחאות, מצד הציבור הימני ביטחוני, הקוראות תיגר על ההגמוניה של תקשורת ההמונים. אחת מקריאות התיגר הבולטות הייתה מחאת 'דויד הנחלוואי'. באפריל 2014, צולם חייל נח"ל דוד אדמוב, כשהוא דורך נשק ומכוונו לגופו של נער פלסטיני. על פי כתבה שפורסמה בערוץ 10, החייל הודח מתפקידו עקב האירוע (שרון, 2014). בתגובה לאירוע, נפתחה דף פייסבוק "גם אני עם דויד הנחלוואי". הדף צבר בתוך ימים בודדים עשרות אלפיי "לייקים" ועורר הדים. הניסיון של התקשורת המרכזית להדוף את המחאה, כדוגמת כתבה רחבה באתר Ynet שטענה שהדחת החייל אינה קשורה לאירוע הדריכה והיא התרחשה כמה ימים קודם הארוע¹, לא זכתה למענה, והמחאה המשיכה לצבור תאוצה. בניגוד למסרים הממתנים שהעבירו אמצעי התקשורת המרכזיים, המחאה הלכה והתעצמה וכיום מנויים על הדף מעל 130 אלף גולשים. (ראה נספח 1).

מחאה נוספת של ימין ביטחוני שהעלתה את הטון וקראה לאלימות כלפי ערבים, התעוררה לאחר חטיפת שלושת הנערים, גל-עד שער, נפתלי פרנקל ואיל יפרח, ביולי 2014. בתוך ימים בודדים מרגע היוודע דבר הירצחם, צבר הדף "עם ישראל דורש נקמה" מעל 30,000 לייקים. בדף הופיעו תמונות בהן חיילים ואזרחים מחזיקים שלטים המבקשים לנקום בערבים על הרצח. (ראה נספח 2). המסר של הקבוצה שהקיף עשרות אלפי משתתפים, עמד בסתירה למסר שהועבר בכלי התקשורת המרכזיים, בהן הושמע שוב ושוב סרס הממתן של משפחות הנרצחים, שעיקרו בקשה לא לנקום ולא לבצע רצח². בניגוד לבקשת ההורים, לאחר ההלוויות הנרצחים נערכו ברחבי הארץ הפגנות בקריאת לנקמה בערבים, ובמקרים בודדים ערבים אף הותקפו³. למחרת בבוקר נרצח הנער מוחמד אבו חדייר, ככל הנראה כנקמה על רצח שלושת הנערים⁴. לאחר מספר ימים הדף הוסר, אך נראה כי ניתן להסיק ממנו ומדומיו כי במידה רבה היכולת של תקשורת ההמונים בישראל לווסת מסרים לוחמניים העולים מן הציבור נפגעה. (ראה נספח 3)

חלקו התיאורטי של המחקר יישוב, כאמור, סביב תיאוריות הבניית המציאות וספירלת השתיקה, הגורסות כי לתקשורת כוח רב בעיצוב דעת הקהל, בהדגישה ובהתעלמותה מדעות שונות בשיח הציבורי. חלקו האמפירי של המחקר יבחן את השיח ברשתות החברתיות- הפייסבוק, סביב אירועי הקיץ האחרון, החל מיולי 2015, והשפעתם על השיח הציבורי במדינת ישראל עד לסיכום המחקר בפברואר 2015.

בשאלת המחקר אנו מבקשים לברר, איזה מנגנון תאורטי יכול להסביר את התגברות הדומיננטיות של שיח לוחמני ברשתות החברתיות. הבנת המנגנון שבו פועל שיח לוחמני המבקש לעודד והפעיל אלימות כלפי מי שמזוהה כאויב, חשובה לצורך מציאת דרכי התמודדות, וחיונית לשימור השיח הדמוקרטי הסובלני בין אזרחי מדינת ישראל.

¹ יואב זיתון ומיכל מרגלית, [דוד הנחלאווי: תודה, אך הודחתי לפני התקרית](#), Ynet, 30-לאפריל-2014

² מערכת וואלה, [אלפי לוחמי צה"ל קוראים לנקמה ורצח של ערבים](#), Walla, 2-ליוולי-2014

³ ניר חסון, [מאות פעילי ימין צעדו בירושלים במחאה על רצח הנערים](#); 29 נעצר, הארץ, 1-ביולי-2014

⁴ ניר חסון, [הותר לפרסום: הנאשם המרכזי ברצח מוחמד אבו חדייר הוא יוסף חיים בן דוד](#), הארץ, 20-ביולי-2014

2. רקע תאורתי

התופעה של שיח המונים לוחמני, אינה חדשה בהיסטוריה האנושית. המאה ה-19 וה-20, הייתה מלאה בשיח המונים לוחמני שהתרחש בפאבים ובמועדונים. שיח זה עודד מדינות לצאת למלחמה, והיווה את הבסיס למרידות להתחזקות כוחות מלטנטיים בחברה (Pinker, s, 2011). המאה ה-19 התאפיינה בהפגנות המונים גדולות, שבבולטות שבה ניתן למנות את 'אביב העמים', 'הקומונה' ועליית המפלגות הקומוניסטיות, שהתאפיינו בשיח המתאר את העולם כמחולק בין מעמדות הנלחמים אחד בשני (גרץ, 1983). במהלך המאה ה-20, הפך השיח הלוחמני בסיס להתגברות המפלגות הקומוניסטיות, ולעליית מפלגות ימניות קיצוניות, כדוגמת המפלגה הפשיסטית באיטליה והמפלגה הנציונל-סוציאליסטית בגרמניה, אשר ראו את העולם כבסיס למאבק אלים בין טובים לרעים. עם התחזקות השפעת הרדיו והטלוויזיה למדו האליטות ללוות את השיח הלוחמני, ולשנות את השיח כך שיתאם לצרכי המדינה והאליטות. יתכן כי שליטה זאת סייעה לחיזוק כוחו של המרכז המתון ולהחלשת כוחן של מפלגות לוחמניות מימין ומשמאל במהלך החצי השני של המאה ה-20.

על פי התיאוריה של אליזבת נואל-ניומן, היכולת של האליטות להשיג שליטה, מתקבעת על ידי יצירת דעות דומיננטיות בתוך השיח שהתנהל בתוך כלי תקשורת ההמונים שנשלטו על ידי האליטות (Noelle-Neumann, 1974). נואל-ניומן הסבירה את יכולת ההשפעה בתכונה המאפיינת רבים, לעקוב אחר השיח, ולזהות דעות דומיננטיות, ולהימנע מהשמעת דעות לא-קונצנזואליות. כתוצאה מכך דעות שאינן דומיננטיות נעלמות מהשיח, והדעות הדומיננטיות נתפסות אף כיותר דומיננטיות. (על הנחות היסוד בתיאוריה זו ראה נספח 4) בתהליך הולך ומתגבר, הדעות הדומיננטיות הופכות להגמוניות, בעוד ששאר הדעות נתפסות כלא-לגיטימיות. נואל-ניומן טוענת כי היכולת של האליטות לשלוט באמצעי התקשורת ולווסת את הדעות המושמעות באמצעי תקשורת ההמונים, מאפשרת להן להוביל לספירלה המשתיקה דעות הנוגדות את דעות האליטות. כך נגרם, על-פי התיאוריה, "אפקט דומינו" המביא בסופו של דבר לשינוי במציאות עצמה. שינוי המציאות מתרחש בכך שהאדם בעל הדעות שלא נשמעות עובר אחד משני תהליכים- או שהוא מוותר על השמעת דעתו, או שהוא משתכנע בדעה הרווחת, ו'מתנרמל' לפי הדעה המקובלת (Wedel, T, 1994).

תיאוריית ספירלת השתיקה טוענת לאפקט פיגמליון, לנבואה שמגשימה את עצמה. התקשורת יוצרת מציאות- ומה שיקרה בפועל זה מה שהתקשורת יצרה. ספירלת השתיקה מתבססת על תיאוריה פשוטה, הטוענת כי אנשים מפחדים להרגיש שהם מבודדים חברתית ורעיונית. הם רוצים חיזוקים לדעות שלהם ואם הסביבה עוינת- הם יחששו להתבטא. רוב האנשים יתאימו את דעתם למה שמקובל לחשוב. ספירלת השתיקה רואה את התקשורת כבונה מציאות, ככזו המלמדת מה מקובל לחשוב ומה מקובל לא לחשוב. (Tichenor, P. J; Wackman, D. B, 1973)

התקשורת מבנה מציאות של הסכמה מזויפת. בשלב השני, המציאות שהובנתה בתקשורת מגשימה עצמה והיא הופכת למשהו ממשי. כך שבסופו של התהליך אנו מגיעים למסקנה כי

המיעוט גובר על הרוב. כולם חושבים שדעה מסוימת- היא הרווחת. ובכך היא הופכת להיות הדעה הרווחת. (Salmon, C.T; Neuwirth, k 1990)

ההבחנה כי לפרט חשוב שלא לבודד עצמו מהחברה, יותר מאשר להיות בעל שיפוט עצמאי שוזרת את כל העומד מאחורי ספירת השתיקה. נדמה שזהו תנאי לחיים בחברה האנושית, שאם כן לא תהיה מושגת אינטגרציה מספקת. פחד זה של אדם מפני בידוד הוא חלק בלתי נפרד מכל תהליכי דעת הקהל. זו נקודת תורפה של הפרט שכן קבוצות חברתיות יכולות להענישו על אי הליכה בתלם. כך המושגים "דעת קהל", "סנקציה", ו"עונש", נקשרים זה לזה בקשר הדוק. הפרט מנסה לגלות מתי הוא מבודד את עצמו באמצעות "כלי מעין סטטיסטי", על ידי התבוננות בסביבתו החברתית, על ידי הערכת התפלגות הדעות בעד ונגד רעיונותיו, אך מעל הכול על ידי הערכת הכוח, המחויבות, הנחיצות וסיכויי ההצלחה של הצעות והשקפות מסוימות. דבר זה חשוב מאוד בנסיבות המשתנות, בהן הפרט עד למאבק בין עמדות מנוגדות, ועליו להכריע ביניהן. יתכן ויגלה שהוא מסכים עם ההשקפה השלטת, מה שיעודד את בטחונו העצמי, ויאפשר לו לבטא בשיחה, בלי חשש לסכנת בידוד והתנגדות אותה חווים אלו שדוגלים בהשקפות אחרות. (Hayes, A.F, 2007).

ספירת השתיקה מכירה בכך שישנם דעות מחוץ לקונצנוס, אך קולות אלו נתפסים כמוזרים והזויים. אלו קולות סרק הצועקים כי 'המלך הוא עירום', בעוד ההמון מעדיף לדמיין את בגדי המלך היפים והאחידים. זהו מיעוט קטן הנבלע בהמון, ומתוך פחד וחשש לבדידות פונה לתחושת החמימות שבדעה הנתפסת כמקובלת. (Hayes, Andrew F. Scheufele, Dietram A.; Huges, Michael E 2006).

במקרים מסויימים ניתן לשבור את המעגל הספיראלי, ולמוטט את חומת הרוב. אך באותה נשימה ציינו מחקרים אלו שלושה קריטריונים על מנת שאירוע נדיר שכזה יתרחש: הראשון הינו היתרון האנושי. נדרשים אנשים בעלי אישיות חזקה, שלא מפחדים להביע את דעתם המנוגדת. השני הינו הגורם המרוויח. אנו נדרשים לאנשים או גופים בעלי אינטרסים, שיש להם מה להרוויח מהתנהגות שהיא נון- קונפורמיסטית. השלישי הינו התרבות והסרת החשש. האנשים ההולכים כנגד הספירה חייבים לחוש שהם מסתכנים פחות או לא מרגישים סכנה כלל, בכך שהם נוהגים בצורה נון- קונפורמיסטית. זה תלוי בהבדלים תרבותיים ושלטוניים רבים. (Neuwirth, Kurt ; Frederick, Edward; Mayo, Charles 2007)

עם התחזקות השפעת האינטרנט, ובעיקר לאחר הופעת הרשתות החברתיות (web 2.0) בתחילת המאה ה-21, חלק מתקשורת ההמונים עברה לרשתות החברתיות, והאליטות איבדו חלק מיכולת השליטה שלהן בתקשורת ההמונים. ברחבי העולם הופיעו מחאות עממיות שקושרו לרשתות החברתיות, שאינן נשלטות על ידי האליטות, ובמקרים מסוימים, בעיקר בעולם הערבי ובמזרח אירופה, הפכו המחאות להפיכות עממיות. בעולם הערבי, מרבית ההפיכות הובילו לעליית גורמים לוחמניים מאד, כדוגמת 'האחים המוסלמים' במצרים, דעא"ש בסוריה ועירק, 'החותים' בתימן, מפלגות אולטרה-לאומניות באוקראינה ומלחמת שבטים בלוב. (ענבר, 2013).

כיצד הופכות הרשתות החברתיות לבסיס לעליית הלוחמנות? אם אנו מתבססים על תיאוריית ספירלת השתיקה של נואל-ניומן, הרי שלכאורה ברשתות החברתיות קשה להגיע להגמוניה של דעות. לכאורה הרשתות החברתיות מספקות מגוון רחב של דעות, וגודלן האינסופי של הרשתות היה אמור למנוע היווצרות הגמוניה על פי תיאוריית ספירלת השתיקה, כפי העולה ממחקרו של Shelton (2005). במיוחד נראה כי האחדת הדעות הלוחמנית הייתה אמורה להיפגע, לאור הממצאים המראים כי רוב הכתבות שהופכות להיות ויראליות ברשתות החברתיות, הן בעלות אופי רגשי-חיובי, ולא לוחמניות (Berger, 2011). מה גם, שלפחות על פי חלק מהמחקרים, הרשתות של הימין-הלאומני אינן מאופיינות בריכוזיות רבה, אלא בהתפזרות (Tateo, 2005). כיצד אם כן נוצר השיח הלוחמני ברשת?

אחת התיאוריות שיכולות לסייע בהבנת התנאים להיווצרות שיח לוחמני-דומיננטי, היא תיאוריה שפיתחו הולם וניומן (Holme & Newman, 2006). על פי תיאוריה זאת, לבני אדם יש משיכה להומוגניות מחשבתית. תופעה המכונה "הומופיליות". אנשים מעדיפים להימצא בסביבת אנשים החושבים כמוהם. אלא שלפני ההתפתחות הרשתות החברתיות, אנשים הוגבלו ביכולתם לבחור את חבריהם על פי דעותיהם, כיוון שהיו מוגבלים במרחב גיאוגרפי. אך עם התפתחות הרשתות החברתיות, יכולים עתה הגולשים ברשת לבחור את חבריהם על פי התאמת דעות ללא צורך להתחשב במרחב הגאוגרפי. כתוצאה מכך, ניבאו Holme & Newman, ייווצרו קבוצות הומוגניות, שבהן תתפתח האחדת דעות, ספירלת שתיקה. על פי תיאוריית ההקצנה הקבוצתית, האחדת דעות כזאת תוביל להקצנה בדעות (Lindell, 2014; Sunstein, 2002). כך יתכן, שאומנם רוב הרשת תכיל תקשורת חיובית-רגשית, אך יהיו אזורים שבהם יתפתח שיח לוחמני, סביב גולשים בעלי דעות דומות.

כבר לפני למעלה מעשור, בחנו Jung Choi ואחרים (2004), את ההשפעות של היווצרות 'כיסוי שיח קיצוני (כהגדרתם), באפיקי התקשורת הקונבנציונליים. לטענתם השיח החברתי יושפע באופן נרחב מהתפתחות שיח קיצוני, על אף שחלק נרחב מהציבור איננו נחשף בצורה זו או אחרת לתוכן הקיצוני.

3. מקרה הבוחן

כדי לבדוק האם קיים שיח קיצוני באופן מובהק ברשתות החברתיות, האם שיח זה שונה מהשיח המתקיים בערוצי התקשורת ובמדיה הקונבנציונלית, והאם ניתן למצוא השפעות של שיח המתנהל במדיה אחת- הרשות החברתיות, לרמת השיח במדיה אחרת- אמצעי תקשורת נוספים, החלטנו לבחון אזורים בהם מתקיים שיח קיצוני. באזורים אלו נבחן האם מתקיים המנגנון המוצע על ידי תיאורית ספירלת השתיקה של ניומן-נואל והתקבצות הדעות של הולם וניומן.

לצורך כך ביקשנו לבחון התנהגויות לוחמניות ברשת החברתיות. בתחילה ביקשנו לבחון דפי פייסבוק לוחמניים שפעלו בזמן אירועי מלחמה, כמו בזמן מבצע "צוק איתן", אך בגלל שחלק מהדפים נמחקו על ידי פייסבוק, וגם עקב הקושי לאחזר התכתבויות ישנות בפייסבוק, החלטנו להתמקד בדפים תוקפניים שהיו פעילים בזמן המחקר (שנערך במהלך חודשי ינואר- פברואר 2015). ערכנו חיפוש ברשת של שיח לוחמני. שאלנו חברים בפייסבוק האם הם מכירים דפי- פייסבוק לוחמניים, משתמשי פייסבוק לוחמניים ובלוגים לוחמניים. לאחר חיפוש ממושך מצאנו מספר דפים ומשתמשים לוחמניים הן מימין והן משמאל, כמו גם מספר מצומצם של בלוגים לוחמניים.

היה לנו חשוב לא להפריד בין שמאל לוחמני וימין לוחמני. תופעת הלוחמניות עצמה היא שעניינה אותנו. לאחר בדיקה ראשונה, החלטנו לבחור את דפי הפייסבוק הלוחמניים ביותר שמצאנו בכל צד של המפה הפוליטית, שבהם גם התקיים שיח משמעותי. כלומר שיח שבו משתתפים המונים רבים. בסוף תהליך הבחירה, החלטנו להתמקד בשלושה דפי פייסבוק לוחמניים בצד הימני של המפה הפוליטית, ושלושה דפי פייסבוק לוחמניים בצד השמאלי של המפה הפוליטית. את עיקר המחקר השקענו בדפים אלו. מתוכם אנו מקווים להעלות תוצאות כמותניות.

לאחר מכן, כדי להשלים את ההשערות שפיתחנו לאור המחקר, סקרנו עוד פרופילים לוחמניים נוספים, הן מן הצד השמאלי של המפה, והן מצידו הימני. מכך אנו מקווים לתת תקיפות וחיזוקים איכותניים למחקר הכמותני.

כדי שהבחינה תהיה דומה בין כל נושאי הבדיקה, ניתחנו את ששת הפוסטים האחרונים בכל דף, פרופיל או בלוג, ובכל פוסט בדקנו את שש התגובות הראשונות.

4. מתודולוגיה

4.1 רמת תוקפנות השיח

כדי לבחון את ההתנהגות של שיח לוחמני ברשתות, היה עלינו ראשית להגדיר מהו שיח לוחמני. במחקרים השונים שנערכו סביב שיח לוחמני הועלו מספר רב של שיטות למדידת שיח לוחמני. על פי Papacharissi (2004), שיח לוחמני הוא שיח שבו מתקיימות סט של התנהגויות המסכנות את הדמוקרטיה, מונעות מאנשים את הזכות לחרות אישית, ויוצרות סטראוטיפים לקבוצות שלמות. Sobieraj & Berry (2011) מצאו 13 התנהגויות אופייניות לשיח לוחמני, ביניהן: שימושי בכינויי גנאי, הצגת רגשות, שפה רגשית, תקיפה אישית, הקצנה דיווח על תופעות ועוד. Turnage (2007) פיתח גם הוא סולם של מספר תכונות המאפיינות שיח לוחמני, הכולל עוינות, אגרסיביות, תוקפנות ועוד.

אנו התבססנו על סולמות הללו, אך מתוך מורכבותם האמפירית, וקושיים למדידה, החלטנו לשלבם לסולם פשוט יותר המבוסס על התיאוריה "הילחם או ברח" (Fight or Flight). על פי תיאוריה זאת, כאשר אנו מרגישים איום, אנו פועלים על פי שלוש אפשרויות שונות, בריחה מהאיום, תקיפת האיום או כניעה לאיום (Bracha, 2004). על פי תיאוריה זאת אנו משערים שכאשר נמצא דיון ברשת חברתית, בו ניתן לזהות תחושת איום, המאויים יפעל באחת משלוש האופציות. במקרים של בריחה, הגולשים יפרשו מהדיון. מקרים של כניעה, לא יהיו קיימים ברשת, כי תמיד קיימת לפנינו הדרך להימנע מהאיום על ידי פרישה מהדיון. במקרה השלישי של תוקפנות אנו נראה תופעות של תוקפנות כלפי מי שייתפס כאיום. התוקפנות יכולה לעבור חרפה, ולהתבטא במספר רמות. מרמה בסיסית של זיהוי האחר כאיום, דרך קביעה כי האחר הוא איום, כדי לגייס עוד משתתפים אחרים לתקוף את האיום, דרך יצירת לגיטימציה לתקיפה ממשית של האיום, המשך בהודעה שהדובר ישמח לתקוף את האיום ותקיפה ממשית ופיזית. רמה האחרונה של תקיפה פיזית ממשית, לא קיימת ברשת, בגלל המרחק הפיזי הקיים בין התוקף לאיום.

לכן, קבענו את סולם המדידה של שיח תוקפני על פי הסולם הבא:

1. אין זיהוי של האחר כאיום.
 2. יש זיהוי לא ישיר של האחר כאיום, אך אין ציון מפורש כי האחר הוא איום.
 3. ציון מפורש שהאחר הוא איום.
 4. איחולים לכך שהאחר יפגע בדרך כל שהיא.
 5. התנדבות לפגוע באחר.
- על פי ניסיון מצטבר בקבוצות דיון, על פי רוב ייוחסו ל'אחר' המאיים שלוש תכונות אפשריות, רוע, טיפשות ורמאות. לכן כדי שהאחר יחשב איום, על הדובר להציגו כטיפש, רשע או שקרן. כלומר, אם האחר צוין במפורש כטיפש, אנו נתייחס לכך כרמה "3". אם הטקסט מרמז, אך אינו טוען במפורש כי האחר "שקרן", הרי זאת רמה "2".

4.2 הקשר בין הומוגניות דעות לרמת תוקפנות

כדי לבדוק את הקשר בין רמת הומוגניות לבין אלימות, זיהנו את האוריינטציה הפוליטית של הפוסט (ההודעה הראשונה) כ"ימין", "שמאל" או "לא מזוהה". ההחלטה מיהו ימין ומי הוא שמאל, נעשתה על פי הקריטריונים הבאים: מתוך הניסיון למדנו כי בדרך כלל דוברי שמאל-תוקפניים יתייחסו אל הימין כאיום על הדמוקרטיה, על השלום ועל רווחת האזרחים, בעוד דוברי ימין יתייחסו אל הערבים כאיום לעם ישראל/מדינת ישראל ואל השמאל כבוגדים.

ולאחר מכן ציינו אף את האוריינטציה הפוליטית של כל אחת מן התגובות הנבדקות. את מידת ההומוגניות בחנו על ידי אחוז התגובות בעלות אוריינטציה זהה לפוסט. רמת ההומוגניות חושבה כסך כל התגובות בעל אוריינטציה זהה (כולל הפוסט עצמו), מתוך סך כל התגובות כולן. אם לדוגמא, פוסט היה בעל אוריינטציה ימנית, ומתוך 6 התגובות שנבדקו, 2 תגובות היו ימניות, הרי שהחישוב היה: $3/7 = 43\%$ (3 = שתי תגובות ופוסט אחד, מתוך 7 תגובות ופוסט אחד).

4.3 רמת הסגירות של מרחב השיח

תיאוריית הספירלה טוענת שכדי שייווצר שיח דומיננטי, יש צורך במרחב סגור שבו מתקיים השיח. כדי לבחון זאת, דירגנו את מידת הסגירות של הדיון בצורה הבאה. פרופיל אישי בפייסבוק, שבו הכותב מחליט מי הם חבריו ומי יכול להשתתף בשיח, הוגדר כמרחב סגור. בלוג אומנם פתוח לדיון כללי, אך בגלל הקושי של הקהל הרחב למצוא בלוגים, הוגדר בלוג כמרחב פתוח. לעומת זאת, דפי פייסבוק, שקל מאד לציבור למצוא אותם ולהצטרף אליהם, הוגדרו כמרחבים פתוחים מאד.

4.4 מדידה באמצעות שני מקודדים

על פי הגישה של Krippendorff (2004) לאומדן טקסט, היה עלינו להשתמש בשני מקודדים ולבדוק את התאימות בין שני המקודדים. אלא שבהעדר זמן מספיק, הצלחנו לקודד במשותף רק כ-60% מיחידות המדידה. באזורים אלו נמצאה תאימות גבוהה בין שני המקודדים בהערכת רמת התוקפנות של מגיבי שמאל (1.8 מקודד ראם; 1.84 מקודד טל) ושונות קלה לגבי יחידות מדידה של מגיבי ימין (2.36 מקודד ראם; 2.54 מקודד טל).

5. ניתוח ויישום

לצורך הניתוח, בחנו 370 תגובות ופוסטים, שמקורם מתשעה דפי פייסבוק, בלוג אחד ושני פרופילים. מתוך דפי הפייסבוק בחרנו שלושה דפים ימניים ושלושה דפים מהשמאל, שהתאפיינו בשיח תוקפני. הדפים מימין היו "הצל", "עוצמה יהודית" ו"כולנו עם המגבניקים". הדפים משמאל היו "שוברים שתיקה", "יש דין" ו"שיחה מקומית". הבלוג שנבדק היה "החברים של ג'ורג'". הפרופילים הפרטים יישארו אנונימיים.

5.1 קשר בין הומוגניות לתוקפנות-

ספירת השתיקה וכן תיאורית ההקצנה הקבוצתית מנבאות כי יש קשר בין רמת הומוגניות לרמת ההקצנה. לכן חיפשנו האם קיים קשר כזה בממצאים שלנו.

בדפי הימין נרשמה רמת הומוגניות של 94%, ורמת התוקפנות של המגבים הימניים עמדה על 2.72. לעומת זאת מגיבים ימניים שהגיבו בדפי שמאל, בה התקיימה רמת הומוגניות של 46% לשמאל, רמת התוקפנות של המגיבים הימניים הייתה 2.23.

מגיבי שמאל שהגיבו בדפי השמאל, שרמת ההומוגניות בהן הייתה 46%, הביעו רמת תוקפנות של 1.76, לעומת מגיבי שמאל שהגיבו בפרופילים שמאליים (סגורים), הראו רמת תוקפנות של 2.23. הקשר בין רמת הומוגניות לרמת תוקפנות נמצא כבעל מתאם חזק ($r=0.6$).

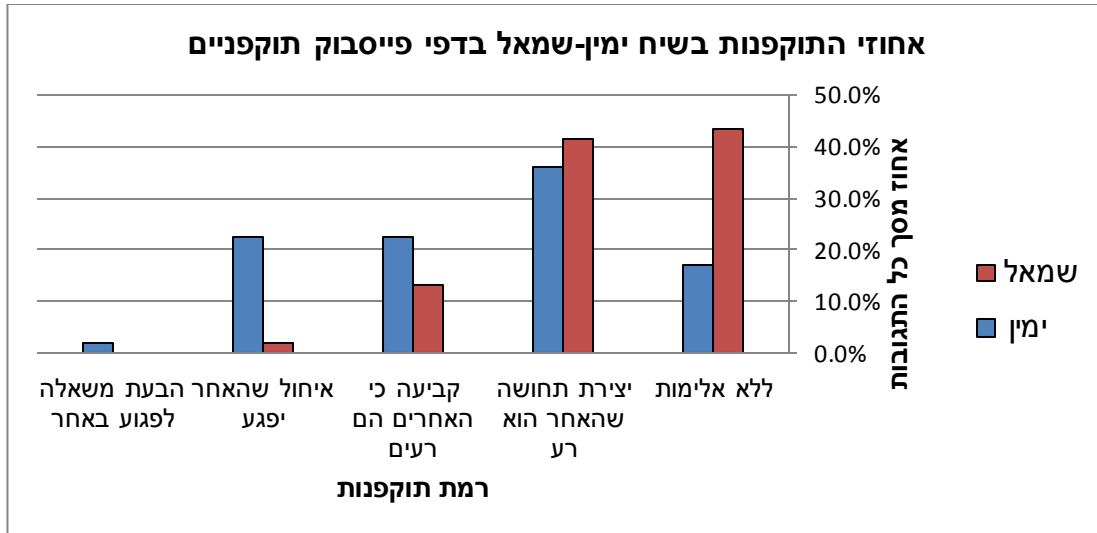
5.2 קשר בין מידת סגירות למידת הומוגניות-

תיאוריית ספירת השתיקה, טוענת שכדי שתיווצר האחדת דעות, יש צורך בשדה תקשורתית נשלט. לכן ביקשנו לבדוק האם יש תאימות בין סגירות השדה לרמת הרמת ההומוגניות.

קשר כזה אכן נמצא בדפים ובפרופילים בשמאל. רמת ההומוגניות בדפי השמאל הפתוחים, עמדה על 46%, בעוד בפרופילים הסגורים של השמאל, רמת ההומוגניות עמדה על 98%. גם כאן רמת המתאם עמדה $r=0.6$

בימין ניסינו לבחון קשר כזה, אך התקשינו לאתרו. דפי הפייסבוק הימניים שבחנו הראו רמת הומוגניות גבוהה מאד (94%), על אף שהיו פתוחים לציבור. אך כאשר הסתכלנו על פרופילים של כותבים קיצוניים מאד (תגובות שהתאפיינו ברמות תוקפנות 4-5), ראינו כי אצל רובם, הדעות שהופיעו בפרופילים עסקו בעיקר בעיניי דיומא, ולרוב לא נשאו אופי פוליטי או תוקפני.

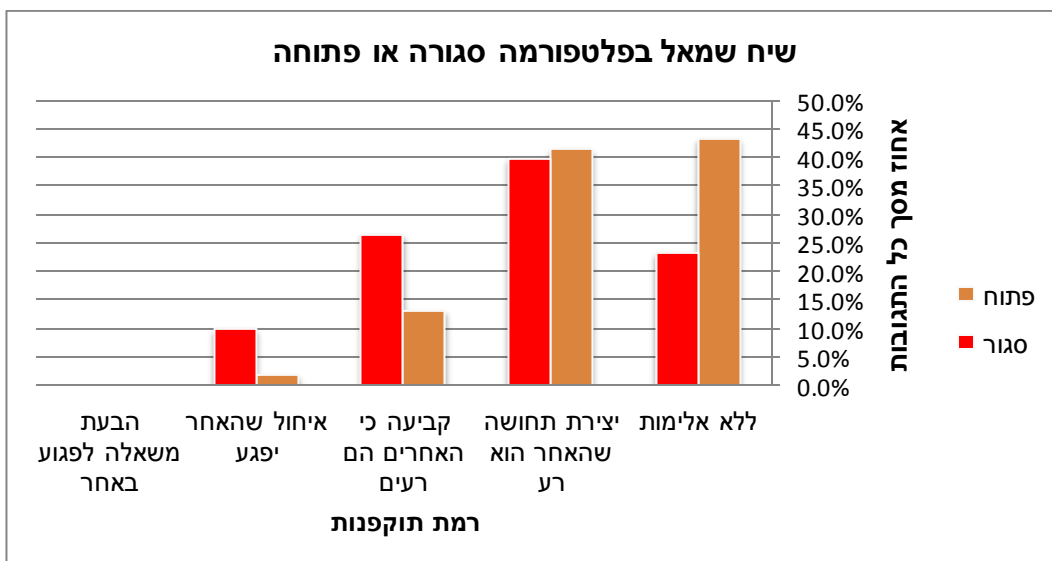
תוצאה זאת חיזקה את המסקנה, שהימין אינו מגיע להומוגניות ולהקצנה על ידי שימור השיח בחללים סגורים, כפי שהדבר נעשה בשיח השמאלי-תוקפני, או בקרב אליטות התקשורת, אלא שהדרך של הימין התוקפני ליצור האחדה, היא שונה. אנו מעריכים שהימין התוקפני משיג את ההומוגניות על ידי שימוש בשפה מאד תוקפנית (ראו את הגרף הבא):

אנו משערים, כי רמת האלימות הגבוהה מאד בדפי הפייסבוק הימניים-תוקפניים, מייצרת אצל גולשי שמאל את אפקט הבריחה או המנעות של תגובת *fight or flight*. כתוצאה מכך, מגיבי שמאל מדירים רגליהם מדפי פייסבוק ימניים תוקפניים מאד, ומאפשרים הומוגניות דעות בדפים אלו.

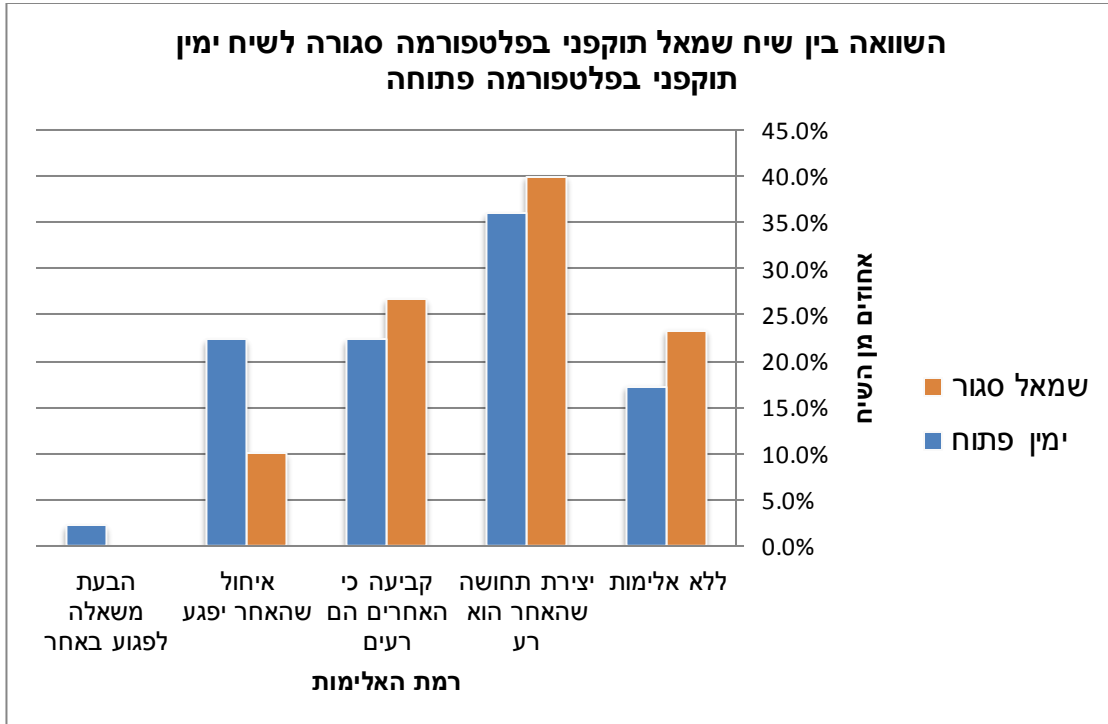
לעומת זאת, השמאל שאינו מייצר רמת תוקפנות גבוהה, מאפשר למגיבי ימין להתבטא בדפיו, מבלי שתיווצר תחושת *flight*, וכך נוצרת הטרוגניות דעות, המפחיתה את ממוצע האלימות הן מימין והן משמאל, בדפי השמאל.

כדי בכל זאת לאפשר האחדת דעות, השמאל התוקפני נדרש לפלטפורמות סגורות כמו פרופיל משתמש אישי בפייסבוק. במקרים כאלו של סגירות, אפשר לראות כי גם אחוז התוקפנות הקשה (רמה 4 ומעלה) עולה גם היא:

5.3 הקשר בין דעה פוליטית לרמת אלימות-

המחקר מצא כי גם כאשר מידת ההומוגניות דומה (98% לשמאל ו-94% לימין), מידת התוקפנות בשמאל עומדת על 2.23 ומידת התוקפנות בימין עומדת על 2.72, ובנוסף רמת התוקפנות הגבוהה מאד (רמות 4-5) בתנאים אלו, גבוהה יותר בימין:

גם כאשר התקיים שיח בפלטפורמה פתוחה משותפת, בדפי פייסבוק פתוחים של שמאל תוקפני, רמת התוקפנות של הימין (2.23) הייתה גבוהה יותר משל השמאל (1.76). רמת המתאם בין דעה פוליטית ימנית לרמת תוקפנות נמצאה גבוהה מאד: $r=0.85$.

6. סיכום ומסקנות

מחקר זהו הוא מחקר ראשוני, אשר בחן קבוצה קטנה יחסית של אזורי שיח. כדי לתקף את הממצאים שלנו, יש להרחיב את הסקירה למכלול רחב יותר של אזורי שיח. יחד עם זאת, הממצאים שעולים ממחקר זה, מצביעים על כך שתיאוריית ספירלת השתיקה, שפותחה בשנות ה-70, לגבי מדיית ההמונים של הרדיו והטלוויזיה, פועלת גם כיום, אך המנגנונים שבאמצעותם מושגת דומיננטיות של דעות, מושגת בדרכים אחרות ברשתות החברתיות.

על פי התיאוריה שפותחה בשנות ה-70, יש צורך במדיה נשלטת, כדי לייצר שיח דומיננטי. בשנות ה-70, הרדיו, הטלוויזיה והאינטרנט נשלטו על ידי האליטות ולכן יכלו לייצר הומוגניות. באינטרנט וברשתות החברתיות, יש קושי להגביל את התקשורת ולכן לכאורה קשה לייצר ספירלת שתיקה. ואכן ברשתות חברתיות בהן מתקיים דיון ממועט תוקפנות, אנו רואים כי מתפתח דיון הטרוגני, ונמנעת ספירלת השתיקה.

יחד עם זאת, בשני תנאים יכולים להתפתח דיון הומוגני. התנאי הראשון הוא כאשר משתמשים בפלטפורמה סגורה, כמו במקרה שבחנו, בו פרופילים אישיים משמשים לדיון הומוגני. האפשרות השנייה היא קיומן של פלטפורמות פתוחות שבהן מתקיים דיון תוקפני מאד. במקרה כזה, אנו משערים כי רמת התוקפנות הגבוהה גורמת לבעלי העמדה ההפוכה להימנע מכניסה לדיון, ובכך משאירה את השיח לבעלי העמדה הדומיננטית התוקפנית מאד. בשני המקרים תתפתח דומיננטיות שיח, ובמקרה שבחנו, תעלה רמת התוקפנות.

לכן אנו מסיקים שבעוד השיח של השמאל התוקפני אכן משיג ספירת שתיקה בתוך פורומים סגורים, הימין התוקפני מצליח להשיג ספירלת שתיקה, ללא צורך בחללים סגורים. אנו משערים שגולשי ימין-תוקפני עושים זאת, בזכות תוקפנות יתר, המרחיקה בעלי דעה נגדית.

בהמשך לשאלה הראשונה ששאלנו, כיצד מתפתח שיח ימני-לוחמני הקורא תיגר על האליטות, נראה שהתשובה היא ביכולת של הימין הלוחמני לפתח שיח תוקפני מאד בפלטפורמות פתוחות לקהל. ממקומות כאלו, בעלי עמדות מתונות או שמאליות, מדירים את רגליהם, ומתפתחת הקצנה של השיח.

יחד עם זאת, מדיניות פייסבוק מונעת קבוצות שנאה, ולכן קבוצות שיפתחו יותר מידי תוקפנות עלולות להימחק. לכן על קבוצות אלו להיזהר לא לעבור את הסף שפייסבוק מציבה. אך כאשר מתרחשים מקרים בהם סף האיום על הציבור עולה, כמו במקרה של החטיפה של שלושת הנערים או במקרים בהם יש הזדהות רחבה עם נושא משותף, ייווצרו קבוצות תוקפניות חדשות, שיאספו אליהן במהירות עשרות אלפי משתתפים.

במקרה של רצח שלושת הנערים, הקבוצות הזמניות הללו יצרו לגיטימציה ל אלימות כלפי ערבים שהתגלגלה לתוקפנות מעשית בצורת אירועי אלימות ורצח נקמה.

לגבי השאלה מדוע נראה שהשמאל התוקפני אינו מצליח לאתגר את האליטות, כאן אנו מזהים מספר גורמים. ראשית, לפחות באזורים שבחנו, השמאל-התוקפני היה פחות תוקפני מהימין-

התוקפני, ולכן לא הצליח ליצור את תופעת ההפחדה, אשר תגרום לימין לוותר על ביקור באתרי שמאל. מבחינה מספרית ממוצע הלייקים בדפי השמאל הוא 24 אלף, ודפי הימין הוא 36.6 אלף. אומנם לימין יש יתרון של 50% על השמאל, אך עדיין לשמאל יש כמות לא מבוטלת של תומכים.

כל זה רלוונטי לזירה הישראלית של השיח. המחקר איננו בחן בצורה מקיפה, אך נראה שאותם דפים של שמאל-תוקפני שותפים לשיח שיוצא מחוץ לגזרת השיח הישראלי. חלק מהפוסטים שמופיעים בדפי הפייסבוק של השמאל התוקפני מופיעים באנגלית, ומגיבים אליהם מגיבים בעלי שמות ערביים. יתכן כי דפים אלו קוראים תיגר על ההגמוניה של האליטות הישראליות, על ידי עידוד שיח תוקפני בפלטפורמות שמחוץ לשיח הישראלי. כך לדוגמה לחשבון הטוויטר של "יש דיין", בו נמצאו עוקבים רבים בעלי שמות ערביים או בעלי סמלים פלסטיניים⁵. בכך השיח השמאלי-תוקפני, יכול להוות לגיטימציה לשיח יותר תוקפני ברשתות האנטי-ישראליות.

יחד עם זאת, יש לזכור שמרבית הרשתות החברתיות, אינן עוסקות בתוקפנות. מרבית המסרים ברשתות אלו הן חברתיות, בעלות מטען רגשי חיובי. הקבוצות התוקפניות הן בשוליים של הרשתות החברתיות. מתוך מעל ל-4 מיליון ישראלים המשתמשים בפייסבוק, רק כמה עשרות אלפים (כאחוז אחד), הביע תמיכה בדפים בעלי שיח תוקפני.

לסיכום, ממצאי המחקר מראים כי שיח דומיננטי ברשת החברתית, יכול להיווצר על בסיס שיח תוקפני מאד, שמצד אחד אינו פוגע בכללי פייסבוק, וגורם למחיקתו ומן הצד השני יוצר מספיק תוקפנות שתרתיע משתמשים בעלי דעה נגדית מלהיכנס לדפים אלו. נראה כי האנשים שמובילים את הדפים הימניים-התוקפניים התמחו בהליכה על החבל הדק הזה, וכך למדו לצבור קהל אוהדים בעלי דעות תוקפניות, מבלי שפייסבוק תמחק את החשבון שלהם או את הדף שלהם. אנו מעריכים שבעתות חרום דפים ימין-תוקפניים אלו יכולים להוות בסיס להתפשטות מידע וקישורים על דפים אולטרה-תוקפניים. כאשר ההקצנה הקשה, מתרחשת בדפים האולטרה-תוקפניים, ולא בדפים הקבועים.

בנימה אופטימית חשוב להדגיש כי הדפים שעסקנו בהם מייצגים אך ורק את השוליים של הדעות בישראל מימין ומשמאל. על פי המספרים של הלייקים, מדובר על שניים עד שלושה אחוזים מכלל הגולשים בפייסבוק. אין ואסור להשליך מהממצאים הללו, אל כלל הציבור הימני או השמאלי בישראל שאינו נוקט בשיח-תוקפני. הממצאים הללו תקפים אך ורק לשיח תוקפני מאד, ואינם אומרים דבר על אזורים אחרים של שיח.

אך באותה הנשימה האופטימית המחקר מצביעה על יכולתם של קיצוניים לקרוא ולהניע לפעולה הרסנית. שבירת ההגמוניה של בעלי השליטה בעיתונות המסחרית, מעבירה חלק מכוח השכנוע לקבוצות אותן סקרנו. על הבדלי הגישה בתקופה הקצרה בה עסק המחקר ניתן ללמוד מהזחיות וחוסר האכיפה שאפיינו את ראשית תקופת המחקר, לעומת החששות והאכיפה המוגברת שניתן למצוא עת סיום תקופת המחקר.

⁵ <https://twitter.com/YeshDin/followers>

נספחים:

נספח 1- מחאת 'דויד הנחלואי' -

נספח 2- מחאת שלושת הנערים וקריאה לנקמה -

נספח 3 - דוגמא לשיח קיצוני - תגובות לרצח הנער מוחמד אבו חדי'ר:

- **אוריאל**
אני יוצאת לחלק סוכריות ולעשות צהלולים לולולו טוב מאד בתורה כתוב עין תחת עין
ומה שכתוב בתורה חייב לעשות אם לא נקבל עונש מאלוהים ישתבח שמו לעד
Like · Reply · 🗨️ 11 · July 2 at 7:47am
- **לימה נון**
כל הכבוד ככה צריך לעשות איפה הסטודנט הערבי לרפואה שיתעדכן, בינתיים 1-3
ואנחנו רק בהתחלה!!!
Like · Reply · 🗨️ 139 · July 2 at 7:23am
- **אוריאל**
טוב מאוד!!!!!! לקצץ אותם.
Like · Reply · 🗨️ 82 · July 2 at 7:17am
- **אוריאל**
יישר כוח! כן יירבו!!
Like · Reply · 🗨️ 51 · July 2 at 7:20am
- **אוריאל**
ה' איך פתחת לי את היום ברוך הוא ברוך שמו
Like · Reply · 🗨️ 24 · July 2 at 7:31am
- **אוריאל**
חדשות טובות על הבוקר... ולכל היפי נפש תעשו טובה ותעופו לעזה
Like · Reply · 🗨️ 24 · July 2 at 7:34am
- **אוריאל**
אחד לא מספיק.. על כל אחד שהרגו לנו צריך להרוג 500
Like · Reply · 🗨️ 10 · July 2 at 7:34am
- **אוריאל**
רק ככה הם ילמדו השפנים האלה...אה ולכל אלה שאומרים "זאת לא דרכנו" אם חס
וחלילה זה יקרה לכם מעניין אותי מה תהיה הדרך שלכם...מדינה שמאלנית
Like · Reply · 🗨️ 8 · July 2 at 7:40am
- **אוריאל**
סוף סוף חדשות טובות על הבוקר לפחות קמים עם חיוך.
Like · Reply · 🗨️ 4 · July 2 at 7:32am
- **אוריאל**
חבל שרק גופה אחת ולא מאות או אלפים ...
Like · Reply · 🗨️ 4 · July 2 at 7:24am

אורי אורי

אני חושב שמי שמתנגד לענישה עין תחת עין, כנראה פחדן מוג לב, כנראה החברים הרבים שלך ערבים, אולי אתה לומד איתם ולא נעים לך להפגין אומץ וכנות, הם לאומתך יחיו בדעה אחת וגם ידאגו שכולם ידעו אותה, הם לא מפחדים מתגובות מה יגידו אחרים. זה בסדר אחינו אנחנו מבינים אותך מותר לך לפחד לאט לאט נחזיר אותך למציאות שאי אפשר לחיות פה שני עמים לא יהיה שלום גם בעוד מיליון שנה, אז לא משנה כמה חברים ערבים אתה מכיר שבטח אתה אומר שהם אנשים טובים וחיים בדרך אחרת וחשיבה אחרת כשערבי יצטרך לבחור צד הוא יבחור ואתה וכל מאמיני הדו קיום יקבלו כאפה מצלצלת לפנים ושזה יגיע אולי כבר יהיה מאוחר בשבילך!

Like · Reply · 5 · July 2 at 7:56am · Edited

אורי אורי

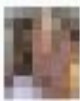
בוקר מצוין רק שימשיך כך
בצהריים עד 10 ערבים מתים
ובערב עד 20 ערבים מתים
וכך שימשיך עד סוף חג המזדיין שלהם
הבני זונות

אורי אורי

איזה שמחה על הבוקר ככה פותחים בוקר לשמוע שהערבים מתים אשריכם

Like · Reply · 22 · July 2 at 7:22am

אורי אורי

בוקר טווחוווב ישראל!!! חנין זועבי תתחילי לספור זה רק הראשון להיום....

Like · Reply · 21 · July 2 at 8:43am

אורי אורי

וואו איזה כיף לפתוח ככה את הבוקר!

Like · Reply · 20 · July 2 at 7:28am

אורי אורי

בקרוב אצל חנין זועבי

Like · Reply · 13 · July 2 at 7:37am

אורי אורי

שיהרגו ערביות בהריון!! לפני שהמחבל ייצא לה מהתחת כבר ימות (:

Like · Reply · 12 · July 2 at 7:56am

אורי אורי

הלוואי והתעורר איזה יהודי ויראה להם מה זה עין תחת עין בהצלחה!!!! לכל
האמיצים...

דניאלה

איזה אלופים פעילי הימין האלה אין עליהם תותחים לא מספיק ילד אחד שימשיכו עוד ועוד עין תחת עין שן תחת שן אני לא יתפלא אם הערבים עצמם החלאות האלה שרפו את אותו ילד בשביל להאשים אותנו הריי אין להם ערך לילדים שלהם שה הנשים ממליטות כנו חתולות בשביעיות אבל אם זה אנשים יהודים כל הכבוד אנחנו מאחריכם ותומכים בכם תמשיכו אחד לא מספיק

Like · Reply · 8 · July 2 at 7:39am

Chenit Levi

ישששש שירצחו את כל הערבים יימח שמסססססס

Like · Reply · 8 · July 2 at 7:28am

מאיר

מצאו רק אחד ?): חבל טוב מחר נשמע על עוד אמן ! כן ירבו כאלו בעזרת השם . מי שיביא את השקט הזה זה רק העם הנבחר . לא ממשלת ביבי ולא אבו מאזן הזבלה . רק האזרחים יכנסו באמא שלכם . תת אדם .

Like · Reply · 7 · July 2 at 8:46am

דניאלה

כל הטיפשים שרושמים "לא רוצחים ילדים ולא נהיה כמוהם" אז אני רוצה להגיד לכם שאתם יכולים להתחפף לעזה ולשבת שמה עם כל הערבים השרמוטות כי אנחנו רוצים נקמה ...דם תמורת דם !!!!! שיהיה תינוק ערבי בן שנה מצידו שכחתם מה עשו למשפחת פוגל !!! רק שזה נוגע לתחת שלכם יתחיל אולי משהו להשתנות בראש המעוות שלכם

Like · Reply · 7 · July 2 at 8:29am

דניאלה

אני חושב שקודם כול צריך להתעסק בהשמדת השמאל הקיצוני

Like · Reply · 6 · July 2 at 10:01am

דניאלה

טוב מאוד , הלוואי וכל יום ימצאו ערבים מתים

Like · Reply · 6 · July 2 at 10:00am

דניאלה

"אני לא מאמין שיהודים יעשו דבר כזה אבל אם הם עשו אני יהיה גאה בהם עד יומי האחרון"

Like · Reply · 6 · July 2 at 9:17am

דניאלה

שבעזרת השם כל בוקר נתבשר בבשורה כזו אמן

Like · Reply · 6 · July 2 at 9:10am

דניאל דובנוב

זה בוקר טוב

Like · Reply · 6 · July 2 at 7:24am

דניאל דובנוב

מצויין!! חבל שלא נמצאו 4 גופות וככה היינו מנצחים במונדיאל היינו מבקיעים 4 גולים!!!

Like · Reply · 6 · July 2 at 7:22am

דניאל דובנוב

מצדיע לאנשים שעשו את זה תמשיכו כך

Like · Reply · 6 · July 2 at 7:22am

דניאל דובנוב

וואי לשים את כל אלה בתוך שקית זבל ענקית ולשרוף אותם בחום ובאהבה את כל הערבים המיזדיינים האלה כחבות אחד אחד

Like · Reply · 5 · July 2 at 9:22am

דניאל דובנוב

לכבוד הערבי צריך להדליק זיקוקים בכיכר רבין!!! כן ירבו חדשות כאלו על הבוקר!!!

Like · Reply · 5 · July 2 at 9:13am

דניאל דובנוב

כל יום 10 ילדים/נערים ערבים מתים ואנחנו על הגובה . למחוק את זרע עמלק !!!

Like · Reply · 5 · July 2 at 7:54am

דניאל דובנוב

ושכל השמאלנים שחיים במדינה שלנו ילכו לחיות בעזה אין להם מקום פה מיותרים נחנקו מהם

Like · Reply · 5 · July 2 at 7:53am

דניאל דובנוב

מסתבר שלרוצחים האלה יש ביצים יותר מאשר בממשלה המעאפנה הזו

Like · Reply · 5 · July 2 at 7:49am

דניאל דובנוב

תנחומי להורים.... יש להם עוד ילדים בבקשה? צריך נבחרת ! איזה גולללל!!!

Like · Reply · 5 · July 2 at 7:20am

דניאל דובנוב

חנין זועבי אינשאללה הילד הבא שימות זה אחד מהילדים שלך

[\[Name\]](#)

כל עוד זה ערבי זה בסדר שימות שעכשיו המשפחה שלו ירגישו מה משפחות שלנו מרגישים

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:51am

[\[Name\]](#)

בקטנה עוד ערבי מת.

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:39am

[\[Name\]](#)

שימותו כל הערבים

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:39am

[\[Name\]](#)

הגיע הזמן לשבור לך את הרגליים !! , יותר מידי זמן חשבתם שאתם אדונים כאן , זה הזמן שתתחילו להבין מי כאן הבוס יערבשים! ושיתפוצצו כל יפי הנפש , אני הייתי מתון עד לאותו רצח של אותם 3 מלאכים , עכשיו אתם עשיתם אותי קיצוני. אם הצבא לא מגיב העם יגיב . תשברו להם תרגליים !

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:28am

[\[Name\]](#)

זה בדיוק מה שעשו לי ! עכשיו חזרתי קיצונית ואני שמה עליהם ז .. מי סופר אותם מה הם יעשליבואו אליי הביתה לשבת.. זבל עופות זה מה שהעם המסריח הזה. שברו אותי עם הילדים..

Like · 1 · July 2 at 11:59am

[\[Name\]](#)

למה שלא נישמע שחנין זועבי מתה הבת של זונה

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:21am

[\[Name\]](#)

הפוסט הזה קיבל יותר מ10,000 לייקים ! אתם יודעים מה זה אומר ? שכולנו רוצים עוד מציאה של גופה ערבית ביערות ירושלים ! אם הממשלה לא עושה כלום אנחנו נעשה ... בשקט ! ננקום .

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:20am

[\[Name\]](#)

מילים קשות אבל שאין תגובה מהעם הישראלי אני אגיד את דעתי. רק תאי גזים , מחנות אשמדה , לא להשאיר זכר ימח שמם אני ? ימיני קיצוני .. איך ידעתם?

Like · Reply · 4 · July 2 at 11:04am

[Michael Rubinfeld](#)

ברוך הה' כיף לפתוח את הבוקר עם בשורה כזאת

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:43am

[אילנה גולדברג](#)

כל הכבוד! איזה כייף לפתוח ככה את הבוקר! שיירבו עוד מקרים כאלה-נקמה בכל הכוח!

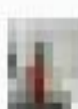
Like · Reply · 4 · July 2 at 10:43am

[אריאלה גולדברג](#)

בע"ה עוד הרבה גופות בדרך.....

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:42am

[אריאלה גולדברג](#)

איזה כייף לראות כתבה כזאת!!!! חבל שלא היו איתו עוד כמה אלפים!!!

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:26am

[אריאלה גולדברג](#)

חנין זועבי...את הבאה בתור!!!

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:23am

[אריאלה גולדברג](#)

צודקת ליאת זה באמת כואב ואני מוכן לרצוח באהבה כל ערבי

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:05am

[אריאלה גולדברג](#)

איזה בשורות טובות!!!!!!

Like · Reply · 4 · July 2 at 10:00am

[אריאלה גולדברג](#)

שילך כפרה על שלושתם!! אבל אחד זה טיפה בים, צריך יותר!!!!

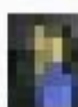
Like · Reply · 4 · July 2 at 9:40am

[אריאלה גולדברג](#)

טוב מאוד למי שעשה את זה, אני גאה בכם!!

Like · Reply · 4 · July 2 at 9:38am

[אריאלה גולדברג](#)

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את הרוצחים של הנער הערבי אמן.

Like · Reply · 4 · July 2 at 9:33am

shared חדשות! וואלה's photo.

July 2 at 9:50am · 🌐

אושר עילאי. כן ירבו

Show Attachment

Share

👍 13 people like this.

shared חדשות! וואלה's photo.

July 2 at 9:29am · 🌐

הלך כפרה מדורה על כל עם ישראל ועל החיילים שלנו

Show Attachment

Share

👍 12 people like this.

shared חדשות! וואלה's photo.

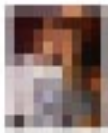
July 2 at 9:30am

בדיוק ככה כן ירבו כמוהם מתים

Show Attachment

Share

👍 38 people like this.

shared חדשות חדשות! חדשות photo.

July 2 at 9:25am · 🌐

😊 בוקר טובב

Show Attachment

Like · Comment · Share

👍 19 people like this.

💬 View 1 more comment

חשבונית חשבונית

😊 בוקר מצויין

July 2 at 9:34am · Like · 👍 1

חשבונית חשבונית

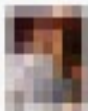
😊 שרק ימשיך ככה

July 2 at 9:35am · Like · 👍 1

חשבונית חשבונית :))))))(((((:

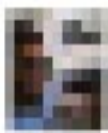
July 2 at 9:50am · Like

חשבונית חשבונית

😊 כפרה על מירי!!

July 2 at 9:51am · Like · 👍 1

shared חדשות חדשות! חדשות photo.

July 2 at 9:21am · 🌐

הגיעה הזמן אם לא הממשלה אז האזרחים!!!

Show Attachment

Share

👍 13 people like this.

Yeaana

July 2 at 9:34am · Like · 1

עכשיו נישאר להרוג עוד שתי ערבים

July 2 at 12:55pm · Like · 1

shared חדשות וואלה! photo.

July 2 at 9:07am · Edited ·

מצטערת אבל ..
כואב שילד לא חוזר הביתה הא !?
בוקר ט - ו - ב - !!!!!

Show Attachment

Like · Comment · Share

22 people like this.

shared חדשות וואלה! photo.

July 2 at 9:05am ·

טוב מאחזדדד!!! פחות אחד יותר נחמד !!!

Show Attachment

Like · Share

23 people like this.

אש!

July 2 at 9:44am · Like · 1

shared חדשות וואלה! photo.

July 2 at 8:55am · 🌐

אחלה בשורההההה

Show Attachment

Share

👍 3 people like this.

[Blurred name]

July 2 at 9:01am

👍 ככה צריך!!! עכשין הבוקר הרבה יותר טוב

[Blurred name]

July 2 at 9:02am

חבל שרק 1 הרגו.. גם זה טוב

shared חדשות וואלה! photo.

July 2 at 8:42am · Edited · 🌐

בוקר מאושר עלינו לטובה!!

Show Attachment

Share

👍 51 people like this.

[Blurred name]

July 2 at 9:10am · 👍 1

בוקר מעולה!!

[Blurred name]

July 2 at 9:36am · 👍 1

בוקר מושלם חימי

U P... shared וואלה! חדשות's photo.

July 2 at 8:37am · 🌐

איזה יופי יבני זונות

Show Attachment

Like · Share

👍 9 people like this.

... shared וואלה! חדשות's photo.

July 2 at 8:33am · 🌐

הלוואיי שזה יהודים (אחים שלי) עשו את זה ואם הם עשו את זה אני יהיה גאה בהם מאד!!!!!!(((היתי חייבת להחזיר לאמא של החוטף הבן זונה הזה שככה אמרה))))!!!

Show Attachment

Like · Share

👍 10 people like this.

... shared וואלה! חדשות's photo.

July 2 at 8:23am · 🌐

שתי מילים : הגיע הזמן !!!!

Show Attachment

Share

👍 38 people like this.

View 5 more comments

[Amos Regev](#)

חחחחח

July 2 at 1:29pm

[Amos Regev](#)

יאאלה שיהרגו את כולסם !!

July 2 at 1:29pm · 1

[Amos Regev](#)

אינעל דודה של המחבלים האלה

July 2 at 1:30pm · 1

[Dorit Kahan](#)

לשרוף את כולם

שואה לעשות להם, הם לא הרבה זה אפשרי !

July 2 at 1:30pm

[Amos Regev](#) shared [וואלה!](#)'s photo.

July 2 at 8:21am ·

על כל הרוג שלנו להרוג מאה ערבים--זה השיטה ביבי פחדן מידי לתת פקודות
כאלו
לגרש את הערבים מארצנו ולהרוג - כמו שהם הורגים את ילדינו
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

[Amos Regev](#) shared [וואלה!](#)'s photo.

July 2 at 8:02am ·

כל הכבוד. חבל שלא תלו אותו על עץ בושה . כמו בהודו

Show Attachment

Like · Comment · Share

17 people like this.

shared חדשות! וואלה's photo.

July 2 at 8:02am · 🌐

יייייייש!! גופת ערבי נמצאה סמוך לירושלים!! מגיע ולהם אנחנו ננקום בהם
עכשיו תורנו!!

Show Attachment

Like · Share

👍 8 people like this.

shared חדשות! וואלה's photo.

July 2 at 8:02am · 🌐

טוֹוֹוֹוֹבֵבב ככה צריך

Show Attachment

Share

👍 7 people like this.

shared חדשות!

אילן תגלה צלם אנוש - אנחנו להבדיל מהם אנשיים לא חיות לגנות כל רצח נתאב

July 2 at 10:08am · 👍 1

shared חדשות! וואלה's photo.

July 2 at 8:01am · 🌐

👍👍 טוב מאוד תמשיכו בדרך הזאת !!

Show Attachment

Share

👍 8 people like this.

shared חדשות וואלה! photo.

July 2 at 7:52am · 🌐

ברוך השם ישר כח למי ששרף

Show Attachment

Share

👍 5 people like this.

· ORT Tiberias

אני גאה לשמוע שעושים משהו שהיהודים הם לא פראיירים של אף ערבי בן שרמוטה

הגב · אהבתי · 2 👍 · עקוב אחר הפרסום · יום 2 יולי בשעה 08:03

· Ddddd

לא משנה מי רצח אותו פחות ערבי מחבל

הגב · אהבתי · 6 👍 · עקוב אחר הפרסום · יום 2 יולי בשעה 08:03

· עובד/ת בחברת Israel Defense Forces

עבודה טובה !!!

הגב · אהבתי · 4 👍 · עקוב אחר הפרסום · יום 2 יולי בשעה 08:06

· מגיב מוביל · עקוב · New York, New York

מדינת משטרה פשיסטים חולרות לא היה קורה כלום אם הייתם מעלימים עין ולא עוצרים יהודים על זה גם ככה המשטרה לא עושה כלום לפחות תנו לקבוצות הימין הקיצוני לפעול כדי שילדכם ישארו בחיים גם כן שוטרים עלובים

הגב · אהבתי · 1 👍 · עקוב אחר הפרסום · יום 2 יולי בשעה 08:10

· מגיב מוביל

... הבא להורגך השכם להורגו!!!! זה או אתה, או הוא, תבחר? אני לא אומר שיהודי עשה זאת הרי הם רוצחים את בני משפחתם בכל יום מפאת הכבוד (שהם חושבים שיש להם) אני מאמין שגם זה המקרה כאן

הגב · אהבתי · 1 👍 · עקוב אחר הפרסום · מערך · יום 2 יולי בשעה 08:18

נספח 4 - שרשרת הנסיבות במחקר של נוימן:

הפרטים מעצבים תמונה של התפלגות הדעות והלכי הרוח של סביבתם החברתית. זהו תנאי מוקדם לקיום/התפתחות דעת קהל כפעילות הגומלין בין דעות הפרט לדעה המיוחסת לסביבה.

נכונות הפרט לחשוף דעתו בפומבי משתנה בהתאם להערכתו האם דעתו שולטת? והאם תמשיך להיות כזו?

מכאן נובע שאם יש פער ברוח בין הערכת ההתפלגות הנוכחית של הדעות, להתפלגות למעשה זה מפני שהדעה שמגזימים בהערכתה זוכה לחשיפה פומבית גדולה יותר.

יש מתאם חיובי בין הערכת המצב בהווה להערכה בעתיד: אם דעה נחשבת לרווחת סביר שתחשב ככזו גם בעתיד (ולהפך) אך במידה שונה. ככל שהמתאם ביים ההערכות שונה חלש יותר, כך עוברת דעת הקהל תהליך שינוי.

אם יש פער בהערכת כוחה העכשווי של דעה להערכת כוחה העתידי, תחזית העמדה בעתיד היא זו שתקבע את נכונות הפרט להיחשף. השערה זו נובעת מהטענה הבסיסית, של חשש הפרט מבידוד עם השקפתו לא תקבל אישור מדעת הרוב.

ביבליוגרפיה

- * Agichtein, Eugene; Carlos Castillo. Debora Donato; Aristides Gionis; Gilad Mishne (2008). "Finding high-quality content in social media". WISDOM – Proceedings of the 2008 International Conference on Web Search and Data Mining: 183–193.
- *Berger, J. (2011). Arousal Increases Social Transmission of Information. *Psychological Science*, 22(7), 891–893.
- *Bracha, H. S. (2004). Freeze, flight, fight, fright, faint: Adaptationist perspectives on the acute stress response spectrum. *CNS Spectrums*, 9(9), 679–685.
- *Hayes, A.F (2007). "Exploring the Forms of Self-Censorship: On the Spiral of Silence and the Use of Opinion Expression Avoidance Strategies". *Journal of Communication* 57 (4): 785–802
- *Hayes, Andrew F.; Scheufele, Dietram A.; Huye, Michael E. (25 July 2006). "Nonparticipation as Self-Censorship: Publicly Observable Political Activity in a Polarized Opinion Climate". *Political Behavior* 28 (3): 259–283
- *Holme, P., & Newman, M. E. J. (2006). Nonequilibrium phase transition in the coevolution of networks and opinions. *Physical Review E*, 74(5), 56108.
- *Jung Choi, Yun; Lee, Cheolhan; Hyuk Lee, Jong (March 2004). "Influence of poll results on the advocates' political discourse: An application of functional analysis debates to online messages in the 2002 Korean presidential election". *Asian Journal of Communication* 14 (1): 95–110
- *Kaplan Andreas M., Haenlein Michael (2010). "Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media". *Business Horizons* 53 (1). p. 61.
- *Krippendorff, K. (2004). Measuring the reliability of qualitative text analysis data. *Quality & Quantity*, 38, 787–800.
- *Neuwirth, Kurt; Frederick, Edward; Mayo, Charles (September 2007). "The Spiral of Silence and Fear of Isolation". *Journal of Communication* 57 (3): 450–468.

- *Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence a theory of public opinion. *Journal of Communication*, 24(2), 43–51.
- *Papacharissi, Z. (2004). Democracy online: Civility, politeness, and the democratic potential of online political discussion groups. *New Media & Society*, 6(2), 259–283.
- *Salmon, C.T; Neuwirth, k (1990). "Perceptions of opinion "climates" and willingness to discuss the issue of abortion". *Journalism & Mass Communication Quarterly* 67 (3): 567–577.
- *Shelton, J. Nicole (2005). "Intergroup Contact and Pluralistic Ignorance". *Journal of personality and social psychology* 88 (1): 91
- *Sobieraj, S., & Berry, J. M. (2011). From incivility to outrage: Political discourse in blogs, talk radio, and cable news. *Political Communication*, 28(1), 19–41.
- *Tateo, L. (2005). The Italian Extreme Right On-line Network: An Exploratory Study Using an Integrated Social Network Analysis and Content Analysis Approach. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(2), 0.
- *Tichenor, P. J; Wackman, D. B (1973). "Mass media and community public opinion". *American Behavioral Scientist* 16 (4), 71-88.
- *Turnage, A. K. (2007). Email flaming behaviors and organizational conflict. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 43–59.
- *Wedel, T (1994). "The spiral of silence in popular culture: applying a public opinion theory to radio station popularity". California State University.
- *נואלה נוימן, א. (1995). "ספירת השתיקה". בתוך כספי, ד. (עורך), 'תקשורת המונים – מקראה', הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב, עמודים 122-131.
- אפרים ענבר (2013), "אביב ערבי?: ישראל, העולם והשינויים האזוריים", תל אביב: ידיעות אחרונות, עמודים 71-77.